

Beste mensen,
De meimaand is een mooie maand. Mei betekent zon en voorjaar,
het betekent weer buiten kunnen zitten.
Maar de maand mei betekent ook denken en gedenken
Zoals vandaag, op 4 mei

Er wordt teruggedacht
Aan een periode uit de vorige eeuw
Vol gruwel en dood
We denken aan de jaren 1940-45
Waar in miljoenen en miljoenen mensen
Moedwillig om het leven zijn gebracht
Omdat men tot een ander ras behoorde
Omdat men een andere taal sprak
Omdat men een andere cultuur had
Omdat je geen blauwe ogen had en geen blond haar

Het meest zijn de joden getroffen
Velen opgepakt
In veewagens gepropt
Op weg naar concentratiekampen
Waar velen stierven
De meesten door vergassing
Bejaarden, mannen en vrouwen, kinderen

Wat zijn levens toen verwoest
Ook het leven van hen die het overleefden
De joodse schrijver Elie Wiesel, een overlevende uit Auschwitz schreef later:
Nooit zal ik die eerste nacht in het kamp vergeten.
Nooit zal ik de rook vergeten.
Nooit zal ik die gezichtjes vergeten
van de kinderen wier lichamen
ik onder een zwijgend blauwe hemel
in rookpluimen zag veranderen.
Nooit zal ik die ogenblikken vergeten,
die mijn God en mijn ziel hebben vermoord

4 mei Een dag van terugdenken aan gruwelen die niet voor te stellen zijn
Maar dat niet alleen
We staan ook stil bij al de slachtoffers van etnisch geweld
Bij mensen die verdrukt worden wegens ras of geloof
nog altijd gebeurt het in de wereld op tal van plaatsen

En al kennen wij hier in Nederland gelukkig vrede en vrijheid
die vrijheid moet wel altijd bewaakt worden.
In deze tijd speelt internationaal de botsing tussen de Islam en de westerse cultuur.

Doordat de islam het ideologisch vertrekpunt is van terroristische bewegingen als Al Qaida
zien sommigen de islamisering als bedreigend en beangstigend.
Sommige politici spelen op deze gevoelens in.
Sommigen gebruiken daarvoor kwetsende en beledigende taal
En dat is niet zonder gevaar.
Vreemdelingenhaat, intolerantie en agressie, zomaar steken ze de kop op

Het is nu al 70 jaar geleden dat de tweede wereldoorlog uitbrak.
De meesten van ons zijn in vrijheid opgegroeid.
Maar we moeten het niet vergeten wat er toen gebeurde
en hoe het kwam.
Het begon met opruiende taal,
het beledigen en kwetsen van mensen
van een ander ras of geloof, hen de schuld geven van alle problemen,
met als gevolg fabrieken om mensen te vernietigen.

Daarom is een dag als deze zo goed
zodat we het onthouden, scherp blijven en alert
Zodat het niet weer gebeurt,
zodat we voor vrijheid en vrede blijven opkomen en onze stem laten horen.

Want het merkwaardige van de twee wereldoorlog is
Dat er zoveel kwaad gebeurde zonder dat mensen iets deden
Ze lieten zich meeslepen door opruiende taal en allerlei propaganda
en sloten hun ogen voor het gevaar
Marten Luther King zei het eens zo:
Voor het slagen van het kwaad
Is niets anders nodig dan dat goede mensen niets doen.
en dat is een les voor ons
Zo snel laten we het maar gebeuren
Of we laten ons maar wat meeslepen
In het kwaad
In de haat tegen vreemdelingen

Gelukkig vertelt de tweede wereldoorlog ook van mensen die dat niet deden
die zich ingezet hebben voor de vrijheid en de medemens
Mensen die zich hebben verzet.
Mensen die vluchtelingen onderdak boden

al waren ze van een ander ras en geloof.
Wat dat betreft hoeven we niet ver van huis
Ook hier in Driezum werden onderduikers verborgen.

Ik las ergens over de familie Steenstra,
die woonde bij de Langebrug onder Driezum.
Zij hebben twee Jodinnen, Jopie en Fie onderdak verschaft,
maar ook zo'n anderhalf jaar Ronny Naarden,
een Jodin uit Amsterdam.
Zij hebben mede dankzij de Steenstra's de oorlog overleefd.
En gelukkig waren er in Friesland en in Nederland nog veel meer mensen
die zich zo hebben ingezet voor de vrijheid en de medemens
En natuurlijk denken we dan ook aan al die jonge mannen
Die als soldaat de vrijheid hebben bevochten.
En zovelen die daarvoor hun leven hebben gegeven
zoals die vier Engelse piloten
die omkwamen toen hun vliegtuig werd beschoten
en neerstortte hier bij Driezum

Voor de vrijheid waarvan wij nu al zo lang kunnen genieten,
is duur betaald.
Dan moeten we er ook goed op blijven passen
want de vrijheid is en blijft breekbaar.
We leven wat dat betreft in ene best spannende en onzekere tijd
Een tijd waarin culturen botsen
het is een tijd waarin spanningen tussen groepen mensen
zomaar kunnen toenemen

vanwege die mensen die de weg van geweld propageren
maar laten we oppassen ons te laten meeslepen

als predikant kan ik het niet laten
om hier woorden van Jezus aan te halen
Jezus wees ook een weg die de vrede en de vrijheid dient
Een weg niet van geweld
Maar de weg van liefde en respect voor anderen
Jezus zei:
behandel anderen zoals je wilt dat men jou zou behandelen.

Behandel anderen, en daarmee bedoelt Jezus alle mensen,
of ze nu blank zijn of zwart, christen of moslim,
behandel ze met respect
behandel ze zoals je wilt dat ze jou zouden behandelen.
Woorden om over na te denken.
Als iedereen dat hoog in het vaandel had staan, iedereen
In Nederland en daarbuiten
Zou de wereld er dan niet een stuk beter uitzien?

Toespraak 4 mei 2010 dodenherdenking Ds. A.J. Haak

4

Het is 4 mei

Vandaag staan we stil bij al die miljoenen mensen

Die hun vrijheid werd ontnomen

maar we denken ook aan al die mensen die zich ook vandaag
wereldwijd voor vrijheid en vrede inzetten.

We staan er bij stil ook om onszelf ook scherp te houden.

Wij moeten ons er ook voor blijven inzetten

Door niet hatelijk te praten over bepaalde groepen mensen

Door in het leven van alle dag mensen met respect te benaderen

Ongeacht ras of geloof. Door anderen de vrijheid en het leven te gunnen

waar we zelf van genieten mogen. Niet de weg van haat mag het winnen
maar altijd weer de weg van de liefde voor de ander
want alleen daarin ligt het behoud van de vrede, wereldwijd.

Ds. A.J. Haak 4 mei 2010

